

монаси се чуватъ въ Св. Гора, гдѣто мнозина сливенци сж придобили свѣтско-духовното си образование, за да го разпространяватъ въ родния си градъ и другагдѣ, но извѣстията ни въ тая посока сж по-положителни за отъ началото на миналия вѣкъ. Важното е, обаче, че отъ края на XVII-я вѣкъ, прѣзъ което врѣме се заражда гръцкото духовно и политическо свѣстяване, една нова насока се дава не само на сливенското, но и на цѣлото българско черковно-училищно дѣло. Отъ тукъ нататкъ ний се натъкваме на елинизма въ Сливенъ, на фанариотщината въ България и, слѣдователно, тѣй наченатитѣ ни страници ангажиратъ сжщинскитѣ понятия будители, пробуждане, възраждане. И наистина, български будители, или въ случая сливенски, сж били тия които не само сж работили за отрѣсването на българитѣ отъ невѣжество, но и за отбиването имъ отъ пагубния, отровенъ за тѣхъ елински пжтъ, защото невѣжитѣ българи сж се знаели за българи и сж говорили български езикъ, а словеснитѣ тия, като питомци на горнята насока, сж боравили съ гръцко писмо и книги, наравно въ училищата и църквитѣ, схващали сж се като гърци, и въ заблудението си сж ратували за погърчването ни. Отъ тукъ нататкъ духовния ни развой се усложнява и борбитѣ ни за народно обособяване ставатъ двойни.

Сливенската гръкоманщина се е подклаждала не отъ мѣстното духовенство, което е било чисто българско и между което, впрочемъ, е имало вѣщи знатоци на гръцкия езикъ, но отъ тукашнитѣ чорбаджии и „елински учители“, — чада на послѣднитѣ. Елинизма въ Сливенъ се е развивалъ по силата на ламтежа къмъ четмо, наука, какъвто въ това врѣме се зародилъ у самитѣ гърци, — най-близки съсѣди на българитѣ. Съ Русия българитѣ бѣха отдалечени чрѣзъ ромънитѣ, които пжкъ, въпрѣки по-раншното си освобождение отъ турцитѣ, се отрѣсиха отъ фанариотщината почти едноврѣменно съ насъ, а Сърбия бѣ доволно далечъ отъ тия български срѣдища, въ които единствено почти се запази жаждата къмъ свобода и просвѣта.

Безъ посрѣдството на външни подобрѣния въ самобитната българска, килийна система на обучение, послѣдното не можеше да отстои трѣщу положеното на европейски начала новоелинско образование. А зачалото на това